

Polecenia podsumowujące

1. Omów rolę Ottona von Bismarcka w zjednoczeniu Niemiec.
2. Porównaj procesy zjednoczeniowe Niemiec i Włoch.
3. Scharakteryzuj politykę wewnętrzną Niemiec po zjednoczeniu.
4. Przedstaw okoliczności powstania Austro-Węgier.

◆ Na drodze do zjednoczenia Niemiec

Dwie koncepcje zjednoczenia Niemiec

- Wielkie Niemcy – składające się z wielonarodowościowej monarchii Habsburgów i Związku Niemieckiego, z przewodnią rolą Habsburgów
- Małe Niemcy – składające się z państw Związku Niemieckiego bez Austrii, o w miarę jednolitym składzie etnicznym, koncepcja propagowana przez Prusy

1862 – Otto von Bismarck premierem Prus, rozpoczęcie polityki mającej na celu zjednoczenie.

Główne założenia Bismarcka dotyczące zjednoczenia

- dbałość o więź narodową
- sprawna dyplomacja
- działania wojenne
- zjednoczenie odgórne, dokonane „kruwią i żelazem”

◆ Wojny o Zjednoczenie Niemiec

1864 – wojna duńska zakończona zwycięstwem Prus i Austrii.

1866 – wojna prusko-austriacka zakończona zwycięstwem Prus.

1870–1871 – wojna francusko-pruska zakończona zwycięstwem Prus.

◆ Zjednoczenie Niemiec

I 1871 – proklamowanie powstania Rzeszy Niemieckiej (II Rzeszy).

Wilhelm I Hohenzollern pierwszym cesarzem.

Otto von Bismarck kanclerzem II Rzeszy i premierem Prus.

II Rzesza państwem federacyjnym z organami władzy ogólnopaństwowej i krajowej.

◆ Komuna Paryska

Niezadowolenie społeczne na skutek porażek w wojnie z Prusami i polityki władz III Republiki.

III 1871 – wybuch powstania w Paryżu i utworzenie Komuny Paryża.

Przeprowadzenie reform socjalnych.

Antyreligijna i antykościelna polityka części komunardów.

◆ Polityka wewnętrzna Niemiec po zjednoczeniu

Dominująca pozycja kanclerza Bismarcka.

Kulturkampf – walka z Kościołem katolickim i próba ograniczenia jego roli w państwie.

Rywalizacja Bismarcka z socjaldemokratami i wprowadzenie ustaw socjalnych.

Odwołanie Bismarcka ze stanowiska kanclerza przez Wilhelma II.

◆ Powstanie Austro-Węgier

Kłęski w wojnach z Francją i Prusami przyczyną wzrostu niezadowolenia z autokratycznych rządów cesarza.

1867 – powstanie Austro-Węgier. Austria i Węgry jako równoprawne państwa połączone unią realną.

1867 – ogłoszenie konstytucji, monarchia Habsburgów państwem liberalnym.

Propagowanie w polityce wewnętrznej postawy lojalistycznej.

Polecane publikacje

J.P. Bled, *Bismarck. Żelazny kanclerz*, tłum. K. Szeżyńska-Mackowiak, Warszawa: Muza, 2013.

R. Hołda, *„Dobry władca”. Studium antropologiczne o Franciszku Józefie I*, Katowice: Wyd. UŚ, 2008.

G. Wawro, *Wojna francusko-pruska. Niemieckie zwycięstwo nad Francją w latach 1870–1871*, tłum. J. Tomczak, Oświęcim: Wyd. Napoleon V, 2019.

